

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 17 februari 2010

Utskriftsvänlig pdf-fil

[Läs mer om svensk idrott, idrottspolitik och idrottsforskning på idrottsforum.org](#)[Läs mer om Olympiska Spelen på idrottsforum.org](#)[Läs mer om idrott och genus på idrottsforum.org](#)[Läs mer om idrott och medier på idrottsforum.org](#)

De femte olympiska sommarspelen 1912 förlades till Stockholm; kanske var detta Sveriges enda chans att ro hem spelen, som sedan dess växt till närmast megalomaniska dimensioner. Det var å andra sidan ett ganska framgångsrikt event, med flera nyheter. För första gången fanns deltagare från alla fem kontinenterna som symboliseras av de olympiska ringarna. Vidare var tävlingarna mera sammanhållna och avgjordes inom loppet av en månad. Det var också första gången grenen konst fanns med i OS, och Pierre de Coubertin tog sitt första och enda OS-guld – i litteratur, under pseudonym. Å andra sidan markerade OS 1912 också slutet för en fin tradition: Det var sista gången guldmedaljerna var av solitt guld! Under hela tävlingsmånaden var vädret fantastiskt, och Stockholmsspelen kallas "solskensolympiaden", en beteckning som går igen i titeln på Christian Widholms doktorsavhandling i historia om vissa aspekter av spelen, *Iscensättandet av Solskensolympiaden: Dagspressens konstruktion av föreställda gemenskaper vid Stockholmsolympiaden 1912* (h:ström). Vi bad den danske historikern och experten på den olympiska rörelsen Jørn Hansen recensera Widholms bok. Vår recensent kan sammanfattningsvis konstatera att avhandlingen är intressant, om än lite splittrad, och han pekar på vissa ansatser som kanske borde följts upp. Tyngst kritik levererar Hansen i riktning mot Umeå och förlaget där, för bokens illustrationer, som återges i "oanständigt ringa kvalitet"; det är, framhåller han, trots allt fråga om en bok som till dels bygger på semiotisk analys av ett bildmaterial.

Stockholmsspelen 1912 avhandlade

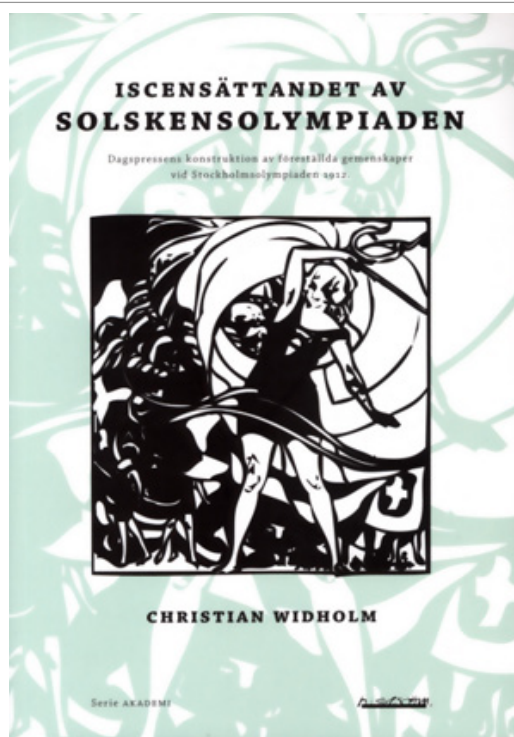
Jørn Hansen

Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet, Odense

Christian Widholm
**Iscensättandet av
Solskensolympiaden:
Dagspressens konstruktion av
föreställda gemenskaper vid
Stockholmsolympiaden 1912**
279 sidor, hft., ill.
Umeå: h:ström 2008 (Serie Akademi)
ISBN 978-91-7327-079-3

Da Stockholm i 1912 var vært for de Olympiske Lege var der både solskin og hedebløge. Hedebløgen fik alvorlige konsekvenser for en portugisisk maratonløber, der efter løbet døde af overanstrengelse og dehydrering, men det blev det gode vejr og solskinnet der normalt er blevet fremhævet, når historieskrivningen har behandlet de olympiske lege i 1912. Christian Widholms doktorafhandling om "Solskensolympiaden" handler ikke så meget om indholdet i OL 1912, men i højere grad om en analyse af betydningen af de tilskrivninger dagspressen direkte eller indirekte bidrog med i konstruktionen af et svensk nationalt fællesskab.

Tilgangen er primært diskursanalytisk og i forhold til analyserne af datidens avisbilleder fra begivenheden til en vis

grad semiotisk, og Widholms ønske er da også at kunne finde spor af konstruktioner mellem linjerne. Da det drejer sig om diskursive konstruktioner er det ikke avisartiklernes sandhedsværdi i traditionel historisk betydning, der er i fokus, men derimod netop disse konstruktioners betydning for opfattelse af kategorier som national fællesskab, køn og klassehierarkier, som der bliver fokuseret på i afhandlingen. Dette gøres ved at se nærmere på dækningen af tre udvalgte begivenheder ved legene: åbningsceremonien, maratonløbet og billeddækningen af svømmekonkurrencen eller snarere iscenesættelsen af de mandlige og kvindelige svømmedeltagere.

Eftersom der er tale om en afhandling, er indholdet ganske traditionelt bygget op med introducerende metodiske overvejelser, diskussion af karakteren af det anvendte materiale, og fx. forholdet mellem sprog og magt, ligesom der efter analysen af de tre begivenheder er tale om sammenfatninger, der forsøger at perspektivere analysen i forhold til andre historikers opfattelse af begivenhederne eller samme teoretiske tilgang, hvor der primært trækkes på forskning fra den angelsaksiske verden. Bogens afsluttende kapitel 11 indeholder "Avsluttende refleksioner" om fx. OL 1912 mellem storstrejken 1909 og bondeoptøjet (Bondetåget) 1914 samt en diskussion af solskinsolympiadens betydning for myten om det homogene og fredelige Sverige. Et interessant kapitel, der også forsøger mere alment at samle op på de i introduktionen udlagte spor for afhandlingen. Og med det samme kan der med Widholm slås fast, at konteksten ved OL i 1912 i højere grad var militaristisk end fredelige, hvorfor myten om det fredelige og homogene Sverige ikke kan tilskrives "Solskinsolympiaden", men som omtalt hører til tiden efter Anden Verdenskrig.

Dette står aldeles klart ved afhandlingens afslutning, men kan virke forvirrende, når man sammenholder dette med den grundige introduktion der indledningsvist gives til Benedict Andersons bog om "Den föreställda gemenskapen" som jo ligeledes indgår i afhandlingens titel. Efter min opfattelse kommer Widholm i sin afhandling til at sætte sig mellem to stole – som måske er typisk for alle vi historikeres trang til at ville nuancere. Afhandlingen vil undersøge pressens betydning for "Solskinsolympiadens" medvirken til at konstruere en svensk nation fælles for folket, men dette gøres ved at se nærmere på tre holdningsmæssige forskellige aviser, den konservative, den liberale og den socialdemokratiske presse, hvor især arbejderavisens behandling af OL stritter mod fællesskabstankegangen, fordi den jo – logisk nok – på daværende tidspunkt havde en klassetilgang til de fleste problemstillinger, og derfor kun gradvist overgav sig til et fælles jubelkor i dyrkningen af svensk nationalfølelse. Hvilket Widholm da også ganske sobert redegør for, men måske kunne dette stå klarere, hvis man havde haft et mere generelt udblik til det svenske samfund omkring 1912. Dermed ville man også bedre kunne forstå overklassens forståelse af idræt i en mere militaristisk kontekst, der af og til dukker op i analysen af datidens aviser.

” Er det så overraskende i forhold til, hvorledes genusperspektivet generelt så ud i det svenske og andre europæiske samfund i begyndelsen af 1900-tallet?

Nogenlunde det samme gør sig gældende i forhold til analysen af de problemstillinger, der vedrører køn ved OL i 1912, af Widholm konsekvent betegnet som "genusperspektivet", og som især inddrages i forbindelse med analysen af de utallige illustrationer fra legene. Disse er desværre i forhold til den centrale betydning, de tillægges, gengivet i en uanstændig ringe kvalitet i bogen – det kan forlaget simpelthen ikke være bekendt over for læseren! Widholm når i behandlingen af genusperspektivet frem til at Sverige i 1912 primært er et patriarkalsk samfund, med de betydningsfulde mænd bag OL gengivet som en række betydningsfulde "Talking Heads", den svenske maratonløber, Sigge Jacobsson, fra arbejderklassen gengivet som en lettere infantil naiv sjæl, og de kvindelige deltagere eller "symboler" ved stadionudsmykningen i mere yndefulde sensuelle positioner. Widholm har helt entydigt belæg for dette i sin afhandling, men er det så overraskende i forhold til, hvorledes genusperspektivet generelt så ud i det svenske og andre europæiske samfund i begyndelsen af 1900-tallet?

Efter endt læsning af afhandlingen står jeg tilbage med den opfattelse, at behandlingen af "Solskinsolympiaden" i dagspressen delvis bidrog til konstruktionen af et "föreställda gemenskap", delvis fordi der også var modstridende tendenser som udsprang af klasse- og genuspølemer i forhold til fællesskabsfølelser samt problemstillinger vedrørende det forsvarsmæssige område. Derudover er der en række interessante tilløb til udblik, der ikke rigtig følges helt op på. Fx. beskrives indledningsvist, hvorledes arbejderbevægelsen i Europa endte med trods tidligere udsagn om det modsatte at gå ind for nationernes krig mod hinanden under Første Verdenskrig, hvorledes sætter denne iagttagelse fx udviklingen i Sverige under og efter OL i lys. Ligesom det for mig er lidt uforståeligt, at der skal bruges så mange sider på omtalen af en amerikanske og japansk maratonløber, når det handler om svensk fællesskab. Måske hænger det sammen med at racebegrebet længere henne i afhandlingen indtænkes, men dette er ikke helt klart i afsnittet om de to maratonløbere.

Sagt på en anden måde, der er tale om en interessant, men noget uensartet og ind imellem lidt uklar akademisk fremstilling, der sikkert kunne have været tjent ved at være redigeret til en mere flydende og klar fremstilling for et bredere publikum.

 Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se

 Kjøp boken fra Capris.no

 Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk

 Buy this book from Amazon.co.uk

 Buy this book from Amazon.com